

MODALITĂȚI PRIN CARE INCURAJĂM DEZVOLTAREA GÂNDIRII LATERALE LA PREȘCOLARI

Prof. Tatiana Hemen

GPP Căsuța Piticilor, Gura Humorului

Sistemul nostru educațional îi instruieste pe copii să memoreze și să reproducă informații. Drept urmare, copiii noștri ajung să cultive obiceiul de a învăța pe parcurs și să piardă din dezvoltarea abilităților precum cercetarea sau analiza informațiilor. Cu toate acestea, ca părinți, putem susține și încuraja proactiv copiii noștri să dezvolte abilități și resurse care le pot îmbogăți viața. O astfel de abilitate este gândirea laterală.

Tehnica „*Lateral Thinking*” a fost inventată de Edward de Bono în 1967. Conceptul a fost explicat în detaliu pe site-ul său edwdebono.com. Potrivit acestuia, „*Gândirea laterală este un set de procese care oferă un mod deliberat, sistematic de gândire creativă, care are ca rezultat o gândire inovatoare într-un mod repetabil.*” El mai spune: „*O persoană folosește gândirea laterală pentru a trece de la o idee cunoscută la crearea de idei noi*”.

Concept propus în 1967, gândirea laterală este un concept abordat mult în ultima perioadă și este o abilitate care poate fi foarte utilă pentru copii noștri în rezolvarea creativă a problemelor întâmpinate. Gândirea laterală/divergentă este opusă procesului convergent în multe privințe.

În primul rând nu necesită cunoștințe specializate, trebuie să gândim într-un mod neobișnuit, imprevizibil, profitând de imaginația și producția de idei cu roți libere, mai degrabă decât de cunoștințele expertului (dacă sunt disponibile) acesta este motivul pentru care sarcinile de gândire divergente pot fi rezolvate cu succes de către laici, inclusiv copiii preșcolari. Uneori preșcolarii sunt chiar mai buni decât adulții în astfel de sarcini.

În al doilea rând, gândirea divergentă nu necesită reguli logice și scheme de raționament. Astfel de reguli sunt indispensabile în multe situații profesionale și din viața reală, dar în sarcinile de gândire divergentă nu funcționează. Este mult mai bine să scapi de logică și de regulile ei pentru a gândi imprevizibil.

În al treilea rând, dacă efectele gândirii divergente vor fi bune sau rele este greu de prezis. Într-o oarecare măsură, toate ideile produse prin gândirea divergentă sunt bune deoarece nu există criterii stricte care să le judece acuratețea sau adecvarea. Desigur, unele idei pot fi absurde sau par complet nerealiste, dar sunt încă valoroase ca o inspirație pentru elaborarea și dezvoltarea ulterioară.

Proprietățile gândirii laterale sunt:

- gândirea laterală este generativă și se mișcă pentru a genera o direcție;
- gândirea laterală este provocatoare și poate face salturi;
- gândirea laterală explorează cel mai puțin probabil și este una probabilistică;
- gândirea laterală este aceeași cu logica inductivă;
- gândirea laterală nu este un mod deliberat de gândire, ci un dar creativ pe care unii oameni îl au și alții nu;
- gândirea laterală este preocupată de schimbarea tiparelor;
- gândirea laterală este atât o atitudine, cât și o metodă de utilizare a informațiilor;
- gândirea laterală este direct legată de tratarea informațiilor comportamentul minții.

Gândirea laterală este direct legată de creativitate, un copil care poate gândi lateral este adesea mult mai creativ și mai imaginativ decât omologii săi. Majoritatea problemelor din lumea reală nu au soluții simple și directe. Acesta este locul în care gândirea din cutie poate fi utilă. Gândirea laterală ajută la definirea problemei în moduri diferite și, astfel, vine cu un set mai larg de soluții și alegeri.

Cele mai multe progrese tehnologice și creșteri în eficiență au fost realizate datorită gândirii creative. Gândirea laterală încurajează oamenii să vină cu modalități noi și mai bune de a face aceleași lucruri.

Gândirea laterală nu înseamnă doar îmbunătățirea a ceea ce există deja. De fapt, încurajează gândirea dintr-o perspectivă complet diferită și creează ceva nou și valoros.

Modalități de încurajare a gândirii laterale la copii

Deși există multe modalități de a încuraja gândirea copiilor, aceste patru sfaturi se pot dovedi foarte utile. Pentru a ușura amintirea lor, s-a inventat acronimul „BITE”.

1. Brainstorm în mod regulat

Este o idee minunată să introducem, în activitățile din grădiniță, o tradiție de brainstorming la intervale regulate, să zicem o dată pe săptămână. Începem prin ridicarea unui obiect aleatoriu și rugându-ne copiii să enumere 8-10 de moduri diferite, creative în care poate fi folosit obiectul. După ce au terminat, adăugăm propriile idei. De exemplu, dacă le punem la dispoziție clame obișnuite de prins rufe vom fi surprinse de unele dintre ideile creative care apar. Dacă facem acest lucru în mod regulat pentru o perioadă de timp, vom spori capacitatea copiilor de a privi dincolo de ceea ce este evident, de a-și căuta în minte cele mai bizare posibilități și de a veni cu idei rezonabile înrădăcinate în realitate.

2. Invitați-i să rezolve puzzle-uri

Majoritatea copiilor iubesc provocările intelectuale. Deci, căutați și găsiți câteva puzzle-uri adecvate vârstei pe care să le rezolve copiii dvs. În acest fel, vă puteți asigura că sunt pe drumul cel bun spre dezvoltarea artei gândirii laterale. Puzzle-urile sunt ușor de confecționat și de adaptat la tematica abordată de noi la grădiniță, fiind o modalitate de joc foarte îndrăgită de copii cu posibilitatea de a fi aplicată pe tot parcursul desfășurării activității zilnice.

3. Învățați-i să se adapteze la simțurile lor

Intrările senzoriale reprezintă o mare parte a învățării gândirii critice și creative. Dar, de multe ori ne luăm simțurile de la sine înțeles. La fel este și cu copiii noștri. Pentru a inversa efectele negative ale neglijării simțurilor, trebuie să ne încurajăm copiii să se concentreze mai mult asupra lor.

Un joc simplu care vă poate ajuta copiii să facă acest lucru este jocul 5-4-3-2-1. Acest joc poate fi jucat de copii de toate categoriile de vârstă. Iată cum ar trebui să joace copiii noștri:

- *Uitați-vă în jur și numiți cinci obiecte pe care le vedeți!*
- *Întindeți mâna și atingeți patru obiecte din jurul vostru!*
- *Închideți ochii și identificați orice trei sunete pe care le auziți!*
- *Folosiți simțul mirosului pentru a alege două mirosuri diferite în jurul vostru!*
- *Scufundați degetul într-o gustare, puneți-l pe vârful limbii și gustați o aromă!*

Acest exercițiu crește atenția, lărgeste perspectiva și sporește creativitatea, care, la rândul său, ajută la dezvoltarea abilităților de gândire laterală.

4. Încurajați-i să pună întrebări

A fi curios este cea mai bună parte a copilăriei. Punând întrebări, copiii nu numai că învață răspunsuri la aceste întrebări, dar descoperă și că aceeași întrebare poate avea atât de multe răspunsuri diferite. De fapt, ei învață că aceeași problemă ar putea avea multe soluții diferite, iar aceasta este piatra de temelie a gândirii laterale. Să nu uităm că aceasta este perioada curiozității și a descoperii cauzalității lucrurilor, putem folosi aceasta pentru a stârni curiozitatea și a găsi multiple răspunsuri la întrebări încurajând în acest fel gândirea laterală.

Gândirea laterală încurajează copiii să devină rezolvatori independenți de probleme și inovatori creativi, capabili de adaptare, pregătiți să facă față scimbărilor.

BIBLIOGRAFIE:

- Mina Dilip – *Cum să încurajezi gândirea laterală la copilul tău*, <https://www.parentcircle.com/article/how-to-encourage-lateral-thinking-in-your-child>;
- <https://www.easy-preschool-activities.com/lateral-thinking.html> ;